

Ještě předtím, než jsme se před rokem zastavili u tématu golf & výtvarné umění, bylo zřejmé, že celá jedna obsáhlá a divácky vděčná kapitola bude muset zůstat stranou. Přejmenším proto, aby nezaclonila golfovou tematiku, která – byť jen velmi okrajově – dějinami výtvarného umění (fine arts) tu a tam probleskuje. V oblasti užitého umění (applied arts) sice není situace nijak zásadně odlišná, ale přece platí, že i z tohoto „pravidla“ existuje žánrová výjimka – a tou je masivní plakátová tvorba...

3

V předchozím díle, tedy přesně před rokem – jsme se nemohli nezmínit o nejstarších vyobrazeních golfové hry, resp. jejích předchůdkyň – rozličných míčových/pálkových her, jež nalézáme ve staré **knižní grafice**. Od iluminovaných rukopisů (modlitebních knih, hodinek, kalendářů apod.) bychom se dostali až do fáze reprodukční exploze, odstartované Johanem Gutenbergem. Na „moderním“ konci stejné osy samozřejmě stojí **umění fotografie**, skrze které bychom se od knižní tvorby obloukem stejně zase dostali k propagační grafice a skončili u informačních technologií. Zabrúslit do tohoto tématu však nechceme a vzhledem k rozsahu příspěvku ani nemůžeme (koneckonců golfovým fotografiím i portrétům golfových fotografů se věnujeme dost v jiných rubrikách)... Proto jsme golf jako motiv registrovali na vitráži rosetového okna v anglické katedrále i **kamenic-kých plastikách** ukrývajících se v ostěních katedrál francouzských.

4

2

5

GOLF ZE 14. STOLETÍ

Stejně dobře jako v prostředí středověkých sakrálních staveb bychom golfové motivy mohli nalézt i na **nádobí** coby předmětech ryze světské produkce. K nejkrásnějším příkladům onoho „zboží denní potřeby“, jež zařadil do své historické práce *Golf Through The Ages* Michael Flannary, patří například stříbrná, emailem zdobená konvice (obr. 2) pocházející z Paříže kolem r. 1330! Bylo by nespravedlivé pominout v této souvislosti fakt, že podobné zdobení skla, porcelánu, keramiky, ale i příborů, cukřenek, slánek a dalších drobnějších sou-

částí kultury stolování vedlo časem – zejména v britském prostředí – k masové produkci kých. Jako výstižný příklad nám může posloužit jídelní servis zdobený ilustracemi k dobově populárnímu seriálu, který vycházel v Anglii ve 20. letech minulého století (obr. 3). Není bez zajímavosti, že ve skutečnosti šlo – dnešní terminologií řečeno – o „product placement“ minerální vody Perrier...

Nejpopulárnějším pohárem je jistě trofej pro vítěze Open Championship – džbán na klaret (claret jug). Místo něj přinášíme čtenářům vyobrazení jeho o pár let „mladšího bratra“ – stříbrného poháru The British Open Amateur Golf Trophy (obr. 4). Svérázným artefaktem je The Captain's Silver Club and Balls – cena výročního turnaje Ctihodné společnosti edinburghských golfistů (HSEG). Slavnostní vyhlášení mistra klubu spočívalo v připojení nového „míče“ se jménem vítěze (obr. 5)...

PUNČOVÁ BOWLE A ART DECO

Obdobně jako v předchozím odstavci i zde platí, že angloamerická kultura dospěla v daném oboru až do bizarních konců. Jak-

koli lze na tomto poli čas od času zahlédnout i zajímavá díla z oboru **sklářské a keramické tvorby**, za vrchol nevkusy považuje autor (zajisté zcela subjektivně) mísu na punčovou bowli v provedení z wedgewoodského porcelánu, každoročně předávanou vítězi světové jamkovky.

10

GOLF BALLS BENETFINK & CO. GOLF BALLS
Well Seasoned. Well Seasoned.

GREAT CITY DEPOT FOR GOLF BALLS BY THE BEST MAKERS.

ALL BALLS ON THIS PAGE (EXCEPT "WIZARD") 66. PER DOZEN LESS IN QUANTITIES OF 6 DOZEN.

GOLF CLUBS. Hundreds to select from.
GREAT CITY DEPOT FOR HOBBS'S, TAYLOR'S, PURRISTER'S, MILLS', SCOTT'S, and SLAZENGER'S of New York.
IMPORTANT REDUCTION.
Mills' Aluminium Clubs, 7s. 6d. each.

QUANTITIES OF ONE DOZEN SENT POSTAGE FREE.

The "Wizard" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

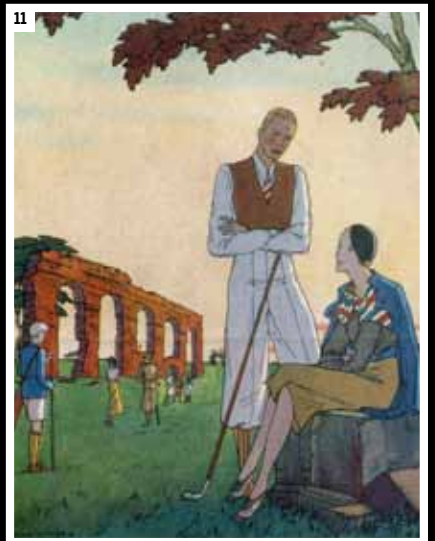
The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

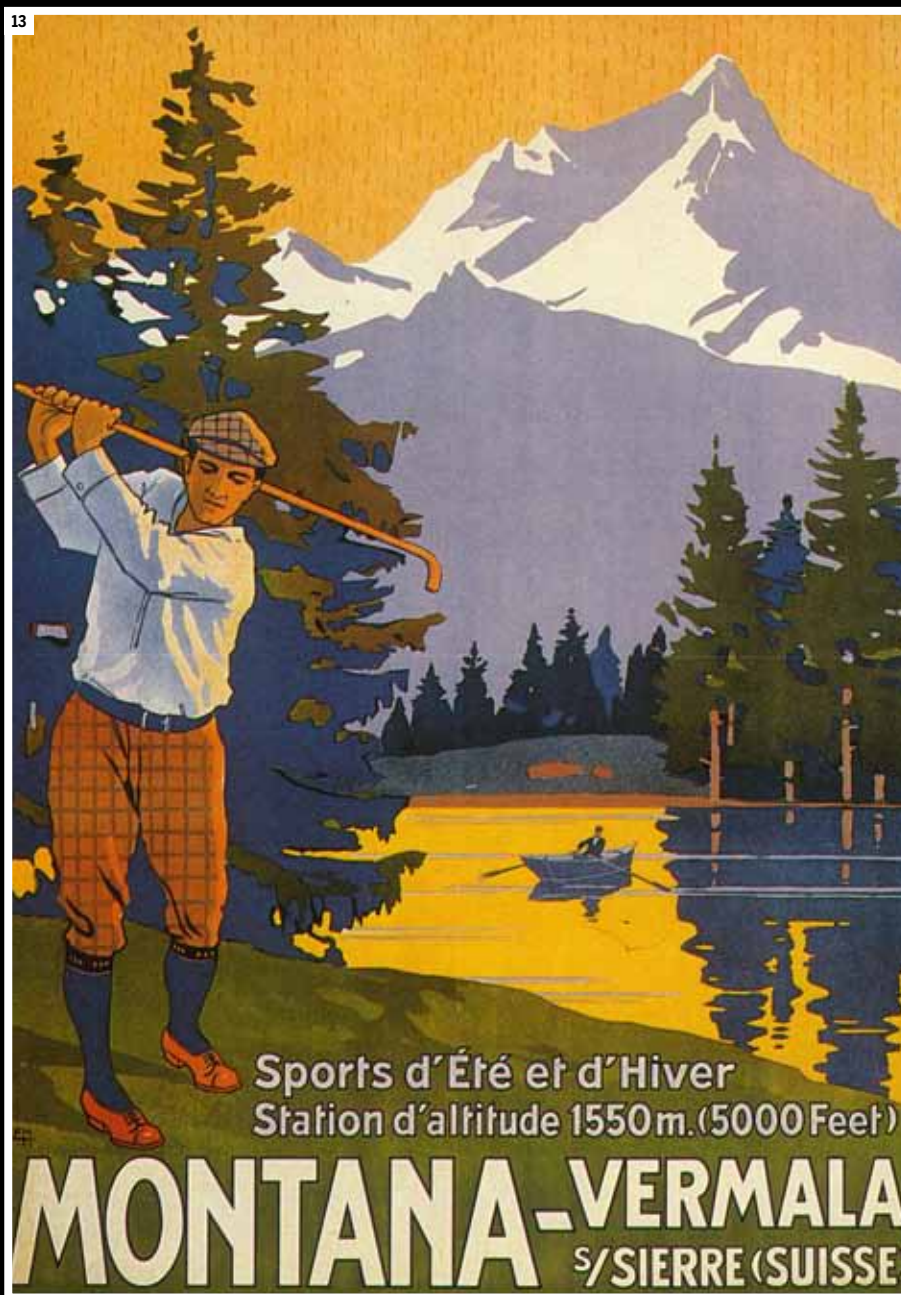
The "Emerald Leaflet" (rubber-covered) 66. per doz. net. 2s. 6d. each. 24. per doz. net.

CHEAPSIDE, LONDON, E.C.

Illustrated Catalogue Free.

11

Na každý pád představují tyto artefakty náš můstek ke komorní plastice. Její původní – portrétní – funkce byla časem zobečněna. Výjimkou nebylo ani to, že do uvedeného formátu se ve stříbře prováděly zmenšeniny bronzových originálů, jako tomu bylo v případě portrétu H. Vardona od sochaře H. Ludlowa (obr. 6). Ani tento žánr se však časem nevyhnul svým groteskním paralelám... Do kategorie **šperkařského umění** po právu náležejí brože se stylizovanými golfisty, reprezentující zde velmi charakteristický styl Art Deco, od dob své vrcholné popularity ve 20. letech přicházející dnes opět do módy (obr. 7).

S jistou nadsázkou by snad bylo možné započítat do této kategorie i golfové trofeje, medaile a specifické miniatury – markovátka, která se stala sběratelsky vděčným (ze všech golfových memorabilií relativně nejlevnějším a nejdostupnějším) artiklem, mapujícím zejména klubovou historii. První Golfová sběratelská společnost (GCS) byla založena 27. listopadu v r. 1976. Od té doby vznikla četná specializovaná sdružení (např. sběratelů holí) či národní společnosti a Evropská asociace golfových historiků a sběratelů (EAGHC). Hlavní proud sběratelského zájmu představují především trojrozměrné historické náčiní a pomůcky, jako jsou hole, bagy, míče, týčka etc.

UMĚNÍ JAKO MARKETING

Propagační grafika je sama o sobě oborem značně rozsáhlým. Z našeho pohledu jsou důležité dvě její větve – ze starších je to novinová, resp. časopisecká, inzerce, z mladších pak plakátová tvorba. Jejich společným jmenovatelem je marketing, díky němuž se dnes dobíráme informací o golfových produktech – výzbroji, výstroji a nejrůznějších dalších pomůckách, jakož i technice pro výstavbu a údržbu hřišť – někdy již 150 let zapomenutých. K nejkrásnějším příkladům „černobílého období“ patří jak spíše technicistní reklamy na golfové míče, tak volné ilustrace, upoutávky a četné karikatury provázející do-

16

17

bové reportáže namísto fotodokumentace (obr. 8–10).

Plakátová tvorba má vlastní historii, odrážející samozřejmě dějinnou stopu vývoje výtvarného umění jako takového. Její tematická složka, týkající se golfu, leží na jiné pomyslné ose a má několik rozměrů: jde buď o propagaci turistiky, resp. resortů (hřišť, hotelů či samotných lokalit), dopravy – od příměstské železnice až po zaoceánskou paroplavbu, či životního stylu a módy na obálkách VIP magazínů. Tím mimo jiné v předstihu vyvracíme potenciální stížnosti čtenářek namítajících, že jsme zcela pominuli **oděvní výtvarnictví** jako nedílnou součást užitého umění. Ani nástin jeho sportovní (nota

bene golfové) větve nám však nenáleží a bude muset počkat na své zpracování (obr. 11-17).

ZE ZLATÉHO VĚKU

Závěrem je třeba připomenout, že jednou z nejoblíbenějších sběratelských kategorií je **merkantilní grafika** – rozličné drobné tisky, jako jsou skóre-karty a birdie-karty, plánky hřišť a jejich místní pravidla, pozvánky, startovní a výsledkové listiny, diplomy a jiné příležitostné tiskoviny. K dalším patří původní vydání významných golfových publikací, ceněných – kromě obsahu – též pro originální **knižní vazby a ilustrace** prvotisků či jejich výročních a příležitostných reedicií. Nová doba přinesla i do

našeho tradičního sportovního odvětví pokročilé formy prezentace. Barevná a digitální fotografie, video i televizní technika jsou samozřejmě tvůrčími obory svého druhu. V tomto příspěvku jsme se ovšem přidrželi jen „klasických“ uměleckoprůmyslových disciplín. Použití ukázky celkem logicky pocházejí z období, které bylo „zlatým věkem“ jak z hlediska rozvoje golfu, tak i dekorativních umění. Jedinou ambicí bylo rozptýlit čtenáře poukazem na nevyčerpatelnou šíři tématu, byť nahlíženého ze specifického (a přiznejme si: dost izolovaného, ale našim srdcím blízkého) úhlu pohledu...